

KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 20.02.2006 r.
COM(2006) 68

**KOMUNIKAT KOMISJI DO RADY, PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO,
EUROPEJSKIEGO KOMITETU EKONOMICZNO-SPOŁECZNEGO
I KOMITETU REGIONÓW**

**EUROPEJSKIE PRZEPISY REGULACYJNE I RYNKI ŁĄCZNOŚCI ELEKTRONICZNEJ
W 2005 ROKU
(RAPORT NR 11)**

[SEC(2006) 193]

1. WSTĘP

Inicjatywa Komisji nazwana i2010¹ podkreśla kluczową rolę technologii informatycznych i telekomunikacyjnych (ICT) w osiągnięciu celów w zakresie wzrostu gospodarczego i zatrudnienia, określonych w Strategii Lizbońskiej. Cele te wspierają europejskie ramy regulacyjne łączności elektronicznej, opracowane w celu pobudzenia konkurencji na rynku, zachęcania do inwestycji i innowacji, przy jednoczesnym zapewnieniu konsumentom jakości, możliwości wyboru i niższych cen. Państwa Członkowskie poczyniły znaczne postępy we wdrażaniu tych zasad. Jednak nadal występują pewne luki i kwestią priorytetową jest obecnie pełne wprowadzenie w życie tych uregulowań.

Branża informatyczna i telekomunikacyjna zawsze cechowała się szybkimi zmianami technologicznymi i rynkowymi. Obecnie coraz bardziej zaciera się podział między treścią, usługami i zastosowaniami. Jednocześnie, tradycyjne rynki stają się coraz dojrzsze, a konkurencja zmusza ich uczestników do inwestowania w nowe technologie, aby móc zapewnić innowacyjne usługi oparte na konwergencji między sieciami szerokopasmowymi, mediami audiowizualnymi i urządzeniami elektronicznymi, co daje konsumentom korzyści w postaci wyższych prędkości przesyłanych danych i lepszej jakości.

Niniejszy Komunikat opisuje rozwój sytuacji w branży w roku 2005 w zakresie rynku, kwestii regulacyjnych i konsumenckich oraz określa główne problemy wdrożeniowe nadal wymagające uwagi. Jest on oparty o przyjęty równoległe dokument roboczy służb Komisji i uzupełnia niedawne Komunikaty na temat polityki wykorzystania widma radiowego i analiz rynku². Uzupełnia on wnioski Komisji wypływające z monitorowania postępu państw członkowskich na drodze do realizacji celów Strategii Lizbońskiej, przedstawione w jej Komunikacie na wiosenny szczyt Rady Europejskiej³.

Sytuacja regulacyjna opisana w niniejszym dokumencie odnosi się do stanu na dzień 1 grudnia 2005 r. Dane rynkowe, jeżeli nie wskazano inaczej, obejmują okres do dnia 1 września 2005 r. (1 października 2005 r. w przypadku danych dotyczących usług szerokopasmowych).

2. NAJWAŻNIEJSZE KIERUNKI ROZWOJU RYNKU

Sektor usług łączności elektronicznej nadal stanowi największy segment całego sektora ICT (informatyki i telekomunikacji), generując 44,4% całkowitej wartości, co stanowi wzrost w porównaniu z poziomem 43% w roku ubiegłym. Wartość sektora w 2005 r. wynosiła 614 mld euro, z czego 273 mld euro pochodziło z usług łączności elektronicznej.

---

¹ COM(2005) 229

² COM(2005) 411; COM(2006) 28

³ Czas wrzucić wyższy bieg – Nowe partnerstwo na rzecz wzrostu i zatrudnienia; COM(2006) 30, 25 stycznia 2006

Ogólny wzrost przychodów utrzymywał się stabilnie na szacunkowym poziomie między 3,8%⁴ i 4,7%⁵. Produkcja i usługi w sektorze ICT generują około 40% wzrostu produktywności oraz jedną czwartą ogólnego wzrostu w Europie.

Wykorzystanie dostępu szerokopasmowego wzrosło gwałtownie osiągając blisko 53 mln linii, co oznacza wzrost o prawie 20 mln w stosunku do 2005 r. Na rynku jest więcej dostawców tego typu usług, a ceny spadają, podczas gdy prędkości przesyłu danych rosną. Nowi uczestnicy rynku mają obecnie prawie 50-procentowy udział w rynku i choć wielu z nich przy świadczeniu usług polega na sieciach operatorów zasiedziały, zaistnieje wyraźny trend do uwalniania pętli lokalnych, z wyższą jakością świadczonych usług oraz większym zróżnicowaniem.

W zakresie **sieci i usług komórkowych**, aczkolwiek liczba klientów nadal rośnie, zwłaszcza w nowych państwach członkowskich, pojawiają się oznaki, że rynek usług głosowych dojrzeje. Tym niemniej, przychody nadal rosną w szacunkowym tempie 5,9%⁶. Mimo to ceny za roaming międzynarodowy są ciągle wysokie. Obecnie rozwijają się usługi przekazu głosu i danych w systemie 3G, które posiadają około 15 milionami abonentów.

Przychody z **tradycyjnych usług głosowych** nadal stopniowo spadają, lecz pozostają głównym źródłem przychodów dla podmiotów na rynku połączeń stacjonarnych. Konsumenci nadal korzystają z obniżanych cen połączeń, w miarę jak na rynku pojawiają się nowe podmioty. Usługi VoIP w dalszym ciągu stanowią wyzwanie dla pozycji rynkowej podmiotów o ustalonej pozycji. Nadal nie wiadomo, w jakim zakresie wyzwanie to zwiększy się jeszcze przez usługi świadczone przez spółki internetowe zajmujące się oprogramowaniem i wyszukiwaniem.

Konkurencja zmusza podmioty na rynku sieci komórkowych i sieci stacjonarnych do inwestowania w nowe technologie w celu obniżenia kosztów i zajęcia pozycji na rynku zintegrowanych usług. Operatorzy zaczynają oferować zestawy usług, obejmujące różne połączenia tanich usług głosowych (w tym komórkowych), dostępu do Internetu oraz treści audiowizualnych, by przyciągnąć i zatrzymać klientów. Po znacznym spadku w latach 1999-2001 inwestycje wracają do poprzedniego poziomu z nakładami kapitałowymi dla sektora w całości ostrożnie szacowanymi na ponad 45 mld euro⁷ w UE w 2005 r., co stanowi wzrost o około 6% w porównaniu z 2004 r. i oznacza wzrost przez trzeci rok z rzędu. Podczas gdy wskaźnik inwestycji do przychodów dla operatorów zasiedziały sięga historycznego poziomu 15%, wskaźnik dla sektora telefonii komórkowej oraz operatorów sieci kablowych jest wyższy, co wskazuje na silną konkurencję w przyszłości w dziedzinie nowych usług o wysokiej wartości dodanej.

---

⁴ EITO, 2005

⁵ IDATE

⁶ EITO, 2005

⁷ W oparciu o dane z ETNO, ECTA, ECCA, OECD oraz Infonetics Research

Pomimo wyzwań dla ich modeli działalności, najwięksi operatorzy do połowy 2005 r. odnotowali większe roczne zyski spowodowane głównie redukcją kosztów i wzrostem przychodów w niektórych segmentach. W szczególności w sektorze komórkowym wyniki za pierwszy i drugi kwartał wskazują, że wielu operatorów zdołało podwyższyć swoje zyski z 2004 r. dzięki zwiększonej penetracji rynku oraz ogólnie wyższym przychodom na użytkownika.

Dzięki rosnącej pewności w zakresie regulacji, inwestycje transgraniczne, w formie nakładów kapitałowych oraz przejęć/fuzji, stają się ponownie kluczową cechą rynku łączności elektronicznej w UE. W 2005 r. znacząco wzrosły zwłaszcza transakcje przejęć i fuzji, a transakcje transgraniczne – kierowane poszukiwaniem ekonomii skali oraz wdrożeniem strategii ogólnoeuropejskich – można ostrożnie szacować na ogólną wartość ponad 70 mld euro, co stanowi najwyższy poziom od 2000 r.⁸ (w przeszłości, działalność w zakresie przejęć i fuzji okazała się dobrym wskaźnikiem ogólnego poziomu bezpośrednich inwestycji zagranicznych⁹). Najwięksi zasiedziali gracze europejscy osiągnęli średni udział zysków z inwestycji zagranicznych w UE na poziomie 15% - udział ten wahał się od 5% do 27%¹⁰. Większość znaczących graczy jest obecna na innych rynkach krajowych; odnotowano także znaczący trend inwestycji w nowych Państwach Członkowskich ze strony niektórych bardziej skonsolidowanych operatorów, a także nowych ogólnoeuropejskich i lokalnych uczestników rynku. Kolejni operatorzy rozwijają działalność w różnych krajach i ofertę usług połączonych. Choć w niektórych przypadkach nadal istnieją znaczne poziomy zadłużenia, kontrastuje to z poprzednimi cyklami przejęć, w których wielu operatorów zostało znacznie obciążonych. Inwestycje w infrastrukturę telekomunikacyjną zajmują znaczącą pozycję w polityce spójności na obszarach oddalonych i wiejskich, a także w kilku nowych państwach członkowskich.

Stale łączy szerokopasmowe

W 2005 r. nastąpił znaczny wzrost liczby linii szerokopasmowych i średni wskaźnik penetracji w UE (liczba linii na 100 osób) sięgnął poziomu 11,5% w październiku, w porównaniu z 7,3% w październiku 2004 r. (przy wzroście średniego wskaźnika penetracji w UE 15 z 8,4% do 13% w tym samym okresie). Odpowiada to ponad 52 000 nowych linii szerokopasmowych dziennie w całej EU, co stanowi wzrost w porównaniu z liczbą 38 000 linii dziennie w 2004 r.

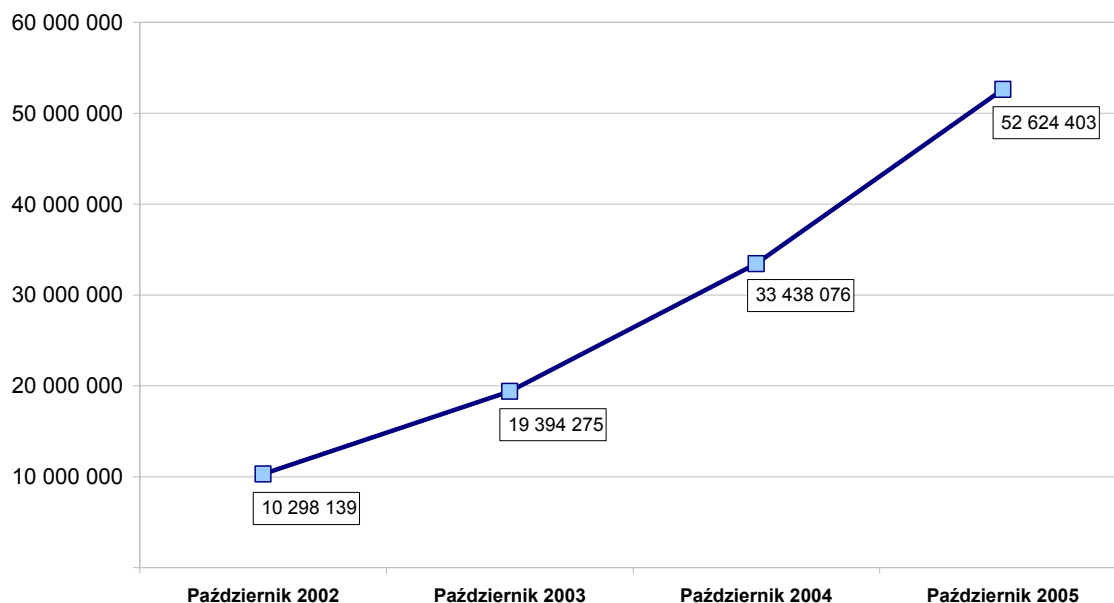
---

⁸ W oparciu o dane z Thomson Financial, Dealogic i UNCTAD

⁹ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (foreign direct investment – FDI) stanowią szerszy miernik niż same inwestycje portfelowe lub transakcje przejęć i fuzji, i obejmuje, na przykład, nakłady kapitałowe na aktywa rzeczowe.

¹⁰ Należy zauważyć, że mniejsi operatorzy często oferują bardziej zdywersyfikowane usługi w całej UE. Ponadto nie uwzględniono w obliczeniach największego operatora sieci komórkowych (drugiej co do wielkości spółki według wartości aktywów zagranicznych na świecie), by uniknąć zniekształceń wyników.

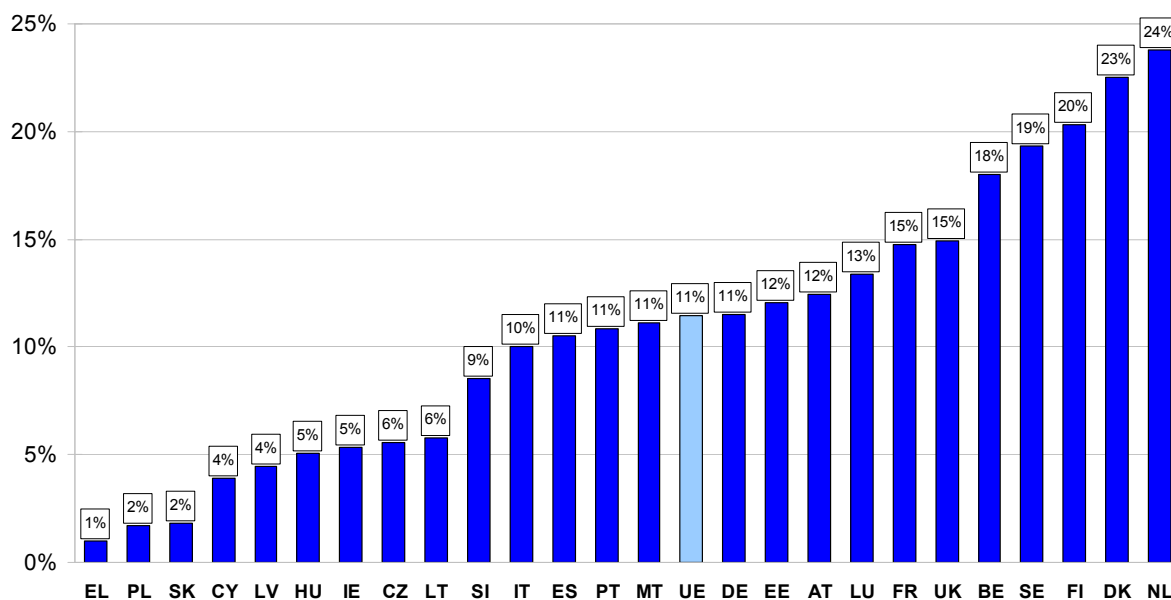
Łączna liczba stałych linii dostępu szerokopasmowego w UE

Źródło: Służby Komisji w oparciu o dane COCOM

Obecnie w UE istnieje prawie 53 mln stałych linii szerokopasmowych. Przychody z usług przesyłu danych łącznie stały wzrosły znacząco, szacunkowo o 8,3%¹¹. Choć liczba ta obejmuje usługi przesyłu danych, takie jak linie dzierżawione oraz linie szerokopasmowe, może ona sugerować, że konsumenci korzystają z niższych cen łączy szerokopasmowych, w miarę jak liczba linii rośnie.

Wskaźnik penetracji rynku linii szerokopasmowych w UE, 1 października 2005 r.

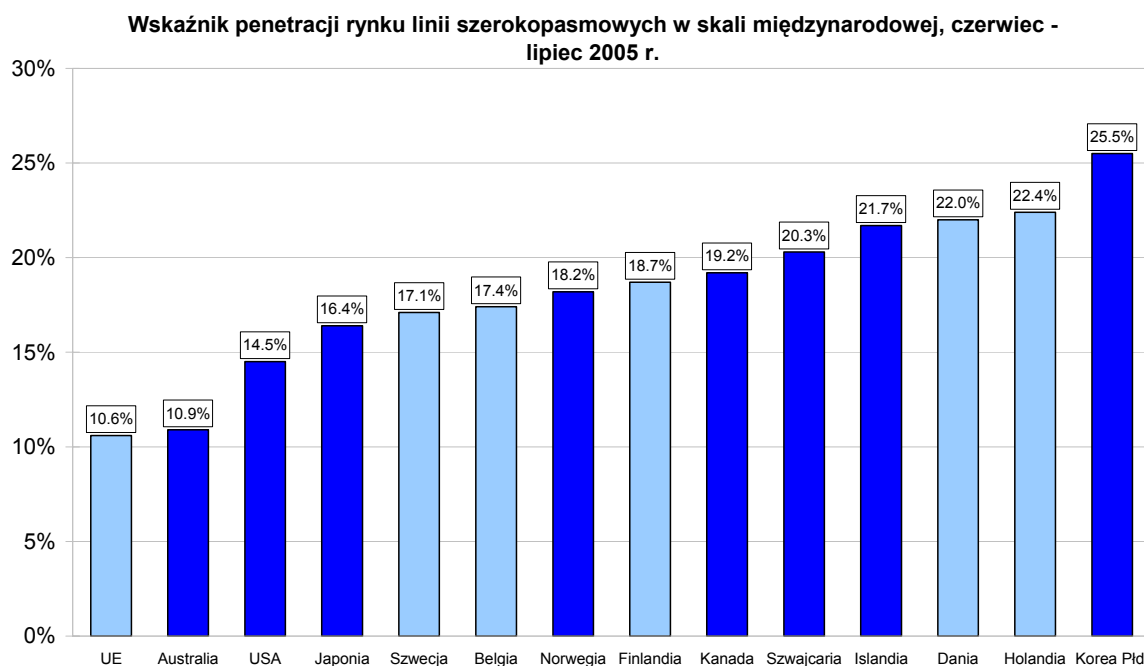

Źródło: Służby Komisji w oparciu o dane COCOM

¹¹ EITO, 2005

Jednakże wzrost nie rozkłada się równomiernie na wszystkie Kraje Członkowskie i obecnie 23 punkty procentowe dzielą kraje o najwyższym i najniższym poziomie penetracji rynku. Wśród krajów UE 10 dobrze sobie radzą Estonia i Malta.

Porównanie wyników w zakresie dostępu szerokopasmowego w połowie 2005 r. wskazuje, że choć UE jako całość zostaje w tyle za niektórymi innymi krajami OECD, pięć najlepszych Państw Członkowskich (Holandia, Dania, Finlandia, Szwecja i Belgia) wyprzedziło Stany Zjednoczone (15%) i Japonię (16%).

Zródło: Służby Komisji w oparciu o dane COCOM i OECD

Udział rynkowy nowych podmiotów na rynku szerokopasmowym rósł systematycznie do poziomu 49,8% dla UE 25. W rzeczywistości udział rynkowy różni się w zależności od kraju, sięgając od 25% udziału rynkowego operatora zasiedziącego w Wielkiej Brytanii do 100% na Cyprze.

Czynniki sprzyjające rozwojowi łączności szerokopasmowych

Choć do wzrostu penetracji łączności szerokopasmowych przyczynia się wiele czynników, jednym z najważniejszych jest konkurencja. Zakres i charakter konkurencji wydają się znacznie różnić w skali całej UE. Dla przykładu, kraje o najwyższym wskaźniku penetracji (powyżej 15%) mają wszystkie wysoki poziom penetracji sieci kablowych, lecz często również dysponują dobrze rozwiniętym systemem regulowanego dostępu, jak uwolnienie pętli lokalnej czy bitstream.

Ponadto, w kilku krajach, takich jak Francja, Wielka Brytania, Austria i Estonia, odnotowano wyraźne sukcesy, gdzie połączenie konkurencyjnej infrastruktury ze skutecznymi działaniami regulacyjnymi dało impuls konkurencji i w efekcie doprowadziło do stosunkowo wysokiej penetracji linii szerokopasmowych.

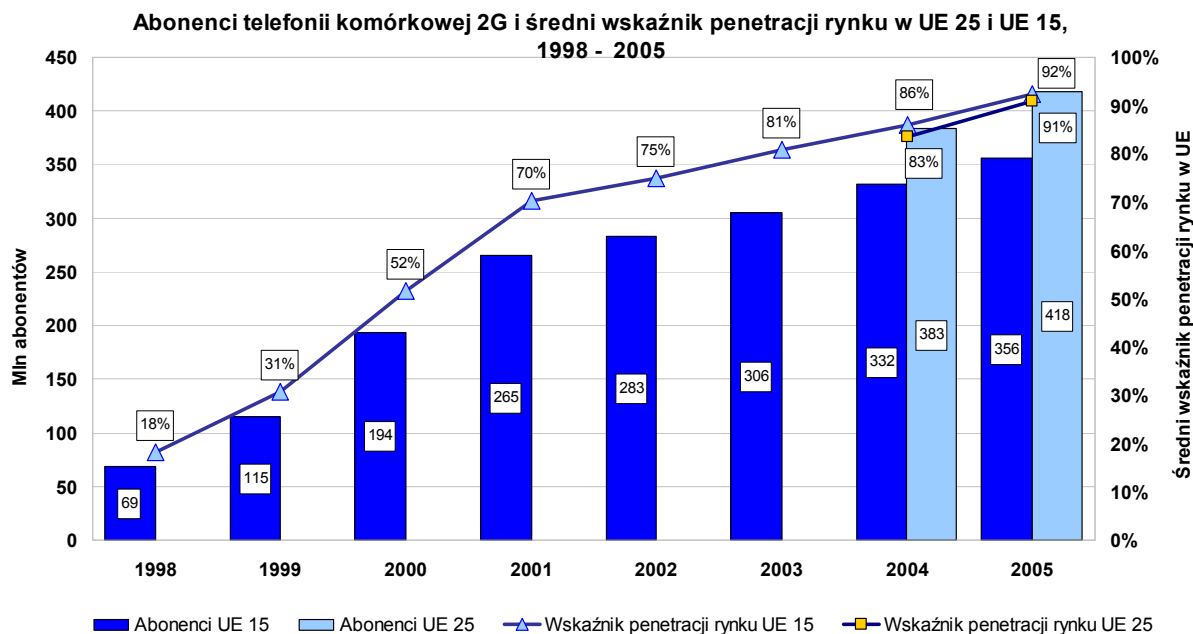
Dostęp hurtowy do sieci operatorów zasiedziałych

W ciągu minionego roku nastąpiła znacząca zmiana we wzorcu dostępu do sieci operatorów zasiedziałych. Nowi uczestnicy rynku usług szerokopasmowych stopniowo przechodzą z odsprzedaży i dostępu typu bitstream na usługi oparte na uwolnionych pętlach lokalnych. Rosnący popyt na nowe usługi i trend w kierunku pakietów usług (takich jak "triple play") uczyniło uwalnianie pętli lokalnych atrakcyjniejszą opcją dla nowych uczestników rynku.

Być może najbardziej uderzającym zjawiskiem jest potrojenie w ciągu roku liczby dzielonych linii dostępowych. Stało się to katalizatorem wzrostu liczby łączy szerokopasmowych w Wielkiej Brytanii, Francji i Danii, gdzie liczba dzielonych linii dostępowych drastycznie wzrosła po obniżeniu opłat za uwolnione linie przez krajowe organy regulacyjne. Wielu operatorów może preferować dostęp dzielony, ponieważ proces uwalniania jest prostszy, a mogą oni świadczyć usługi VoIP jako alternatywę dla komutowanych połączeń głosowych.

Usługi sieci komórkowych

Średni wskaźnik penetracji usług sieci komórkowych w UE osiągnął poziom 92,8% w październiku 2005 r., przy czym szybszy wzrost odnotowano w krajach UE 10, z których trzy: Czechy, Estonia i Litwa, po raz pierwszy przekroczyły umowny poziom 100%. Obecnie w UE istnieje 79 operatorów sieci typu 2G oraz 214 dostawców usług, co stanowi wzrost w stosunku do poziomu 166 dostawców w 2004 r. Penetracja przeważnie jest najwyższa w krajach o większej liczbie dostawców usług.

Źródło: Służby Komisji w oparciu o dane NRA i szacunki EMC

Do września 2005 r. w UE było około 15 mln abonentów usług 3G, w tym większość z nich we Włoszech i Wielkiej Brytanii. 58 operatorów oferuje obecnie usługi komercyjne, w tym dostęp do Internetu, usługi dostawców treści obejmujące wiadomości i wydarzenia sportowe, wideotelefonię i pobieranie danych.

Udział rynkowy wiodących operatorów sieci komórkowych nadal spadał w niemalże wszystkich Państwach Członkowskich w miarę jak konkurencyjni operatorzy sieci i dostawcy usług zwiększali nacisk konkurencji.

Główną pozycją w przychodach operatorów komórkowych pozostają połączenia głosowe i abonament, aczkolwiek usługi przesyłu danych, w tym SMS, stanowią obszar znacznego wzrostu. Karty do laptopów, choć obecnie generujące nie więcej niż 2% przychodów, stanowią rosnące źródło dochodu.

W większości państw członkowskich miały miejsce znaczne obniżki cen dla konsumentów na połączenia krajowe, w szczególności dla osób korzystających z nich rzadko lub ze średnią częstotliwością w Belgii, Luksemburgu, Holandii, Polsce, Portugalii, Finlandii i Szwecji.

Ceny za roaming międzynarodowy są nadal wysokie w większości państw członkowskich, w wielu przypadkach występują wysokie taryfy hurtowe i narzuty na poziomie detalicznym. Strona internetowa uruchomiona przez Komisję ma się przyczynić do przejrzystości konsumenckiej w tej dziedzinie, zaś organy nadzoru podejmują własne inicjatywy na poziomie krajowym pod egidą Europejskiej Grupy Regulatorów. Komisja planuje rozwinąć tę inicjatywę, rozbudowując i aktualizując stronę w kwietniu, by zapewnić jeszcze większą przejrzystość, a co za tym idzie – dalszy wzrost konkurencji. Będzie ona również kontynuować ścisłą współpracę z krajowymi organami regulacyjnymi w zakresie ich środków na rzecz zapewnienia przejrzystości.

W zakresie regulacji do końca 2005 r. jedynie jeden krajowy organ regulacji, a mianowicie w Finlandii, przeprowadził analizę właściwego rynku zgodnie z ramami regulacyjnymi i nie stwierdził dominacji na tym rynku.

W tej dziedzinie niezbędny jest dalszy postęp ze strony branży. Komisja uważnie obserwuje rozwój wydarzeń i rozważa możliwości działania na skalę europejską najskuteczniejszego i najlepiej umiejscowionego w czasie.

W wielu przypadkach również biling jest problemem dla konsumentów, w szczególności, gdy nie jest jasne, czy ceny obliczane są za minutę czy za sekundę oraz czy istnieje opłata za rozpoczęcie połączenia.

Ceny za połączenia użytkowników sieci stacjonarnej z abonentami sieci komórkowych również pozostają wysokie, stanowiąc od ośmio- do dziesięciokrotności cen za połączenia z innymi abonentami sieci stacjonarnej. Jednakże, struktury taryf sieci stacjonarnych niekoniecznie odzwierciedlają tendencje zniżkowe taryf za zakończenie połączeń w sieciach komórkowych. Organy regulacyjne interweniowały w celu dalszej obniżki opłat za zakończenie połączeń w 2005 r. Stawki te spadły o około 40%¹² między 2001 r., kiedy organy regulacyjne poważnie zajęły się tym problemem, a 2005 r. Większość krajowych organów regulacyjnych ustaliły okres („ścieżkę stopniowego spadku”) na obniżenie stawek do poziomu odpowiadającego kosztom.

Przenoszenie numeru komórkowego, będące ważnym narzędziem stymulowania konkurencji, wzrosło w ciągu roku dwukrotnie. W ujęciu ogólnym 25,1 milionów numerów zostało zachowanych przez klientów zmieniających dostawcę usług w UE.

Stacjonarne usługi głosowe

Pomimo faktu, iż przychody z tradycyjnych stacjonarnych usług głosowych spadają o około 1,6% rocznie, rynek ten nadal pozostaje atrakcyjny dla nowych uczestników. W istocie stanowią one nadal największe źródło przychodów dla operatorów sieci stacjonarnych o wartości wynoszącej w 2005 r. 85,8 mld euro.

Napływ nowych podmiotów na rynku, po niewielkim spadku w latach 2001 – 2003, doprowadził do dalszego zmniejszenia się udziału rynkowego operatorów zasiedziałych. Jednakże utrzymali znaczącą obecność na rynku, zwłaszcza w odniesieniu do dostępu lokalnego i połączeń.

Obecnie nowi uczestnicy rynku mają bezpośredni dostęp jedynie do 8,3% abonentów wykorzystując w tym celu sieci kablowe, uwolnione pętle lokalne lub inne technologie, takie jak dostęp bezprzewodowy. W związku z tym, konkurencja jest w szerokiej mierze oparta na wyborze dostawcy usług (carrier selection) i preselekcji w ramach przepisów przejściowych lub w wyniku analizy rynku. Wiele krajowych organów regulacyjnych nałożyło również zobowiązania dotyczące hurtowej odsprzedaży abonamentu, aby umożliwić nowym operatorom świadczenie jednolitej usługi bilingowej ich klientom.

Tempo wzrostu liczby abonentów korzystających z operatorów alternatywnych zaczęło słabnąć. Jest to, być może, wynikiem kampanii operatorów zasiedziałych, mających na celu odzyskanie klientów, lecz również tendencje rynkowe w stronę zintegrowanych pakietów usług, takich jak przesył głosu, dostęp do Internetu i przekaz treści audiowizualnych sprawiają, że świadczenie wyłącznie usług głosowych w drodze preselekcji być może nie jest niewystarczająco atrakcyjną propozycją.

Dynamika rynków utrzymuje nacisk na krajowe organy regulacyjne, zmuszając je do podejmowania wyważonych decyzji dotyczących cen za produkty dostępu regulowanego, w celu zapewnienia, że nowi uczestnicy rynku, którzy inwestują aby znaleźć się bliżej klienta, na przykład w oparciu o uwolnione pętle lokalne, zostaną należycie wynagrodzeni poziomem cen, które płać.

---

¹² operatorzy SMP

Usługi telefonii internetowej (np. VoIP) są obecnie dostępne w większości państw członkowskich. Choć nie mają one jeszcze zasadniczego wpływu na przychody z tradycyjnych stacjonarnych usług głosowych, możliwe wejście na rynek przebojowych, nowych dostawców usług VoIP motywuje istniejących operatorów do reakcji w postaci własnych produktów VoIP, lub pakietów zawierających usługi głosowe.

Komisja popiera niski stopień regulacji i z zadowoleniem przyjmuje fakt, że szereg krajowych organów regulacyjnych przyjęło postawę perspektywiczną, odzwierciedlającą podejście Komisji, w zakresie regulacji VoIP. Komisja uzgodniła z szeregiem krajowych organów regulacyjnych, że VoIP stanowi część rynku połączeń głosowych, i dała wyraz swoim preferencjom w zakresie stosowania łagodnych regulacji. W związku z tym regulacje dotyczące VoIP w Państwach Członkowskich były dotychczas wyważone. Wydaje się, że w praktyce przeszkody w wejściu na rynek są niskie.

3. KWESTIE REGULACYJNE

Niektóre Państwa Członkowskie w zasadzie zakończyły proces legislacyjny i regulacyjny zapewniający wdrożenie europejskich ram prawnych; pozostałe poczyniły w tym zakresie znaczne postępy.

Grecja przyjęła pierwotne środki transpozycji dopiero w styczniu 2006 roku, a w kilku Państwach Członkowskich nadal oczekiwane jest uchwalenie niektórych przepisów wtórnych. Niektóre z Państw Członkowskich nie rozpoczęło jeszcze prac związanych z przekazaniem informacji o przeglądzie rynku, co jest kluczowym aspektem nowych ram regulacyjnych; są także obawy co do czasu, jaki w niektórych przypadkach może upłynąć od rozpoczęcia takiego przeglądu do jego ukończenia.

Niezależność krajowych organów regulacyjnych

Niezależność krajowych organów regulacyjnych od podmiotów posiadających interesy handlowe jest w zasadzie zapewniona, choć na Cyprze, w Słowacji i Słowenii występują nadal wątpliwości dotyczące rozdzielenia funkcji właściciela i regulatora, ten problem pojawił się ponownie w Belgii. Jest ważne, aby krajowe organy regulacyjne były niczym nie skrepowane w codziennym podejmowaniu decyzji i tym samym mogły wykonywać swoje uprawnienia w sposób bezstronny i przejrzysty. W niewielkiej grupie państw kwestia bezstronności krajowych organów regulacyjnych pozostaje nadal otwarta, a Komisja dokładnie bada te przypadki.

Uprawnienia krajowych organów regulacyjnych

Komisja nadal przygląda się uważnie kwestii możliwych ograniczeń uprawnień krajowych organów regulacyjnych w Irlandii, Holandii oraz na Malcie, wynikających z rozporządzeń wydawanych przez ministerstwo, nie notyfikowane jako krajowy organ regulacyjny. Są także obawy związane z potencjalnymi ograniczeniami uprawnień krajowych organów regulacyjnych do egzekwowania swoich decyzji z powodu ograniczeń wysokości kar, jakie mogą one nakładać. W Niemczech regulator ma ograniczone prawo do nakładania pełnego zakresu obowiązków na podmioty działające na rynkach detalicznym i hurtowym, w Finlandii występuje podobne ograniczenie, w szczególności odnośnie do rynku zakończenia połączeń na sieciach komórkowych.

Zintegrowane krajowe organy regulacyjne

Większość Państw Członkowskich powołała zintegrowane organy regulacyjne, których uprawnienia obejmują całą branżę łączności elektronicznej (choć niekoniecznie dostawców treści). Tam gdzie tak się nie stało, istnieje ryzyko występowania niejasności regulacyjnych we wzajemnie powiązonym środowisku obejmującym tradycyjną telekomunikację i usługi transmisji radiowo-telewizyjnych. Taka sytuacja występuje w szczególności w Belgii.

Odwołania

Sposób realizacji przez Państwa Członkowskie zobowiązań do wprowadzenia skutecznego mechanizmu odwoławczego staje się coraz ważniejszą kwestią w świetle wątpliwości zgłaszanych nie tylko przez operatorów, ale także władze wielu Państw Członkowskich. Komisja rozważa różne związane z tym kwestie, w tym ilość czasu potrzebną na rozstrzygnięcie odwołania oraz fakt, że w kilku państwach członkowskich decyzja wydana przez krajowe organy regulacyjne jest często automatycznie zawieszana zgodnie z krajową praktyką. Po wszczęciu przez Komisję postępowania w sprawie naruszenia prawa, władze w Polsce obecnie znoszą praktykę automatycznego zawieszania decyzji.

Regulacje ekonomiczne

Jeśli obowiązki regulacyjne są nakładane po analizie rynku lub w ramach przepisów przejściowych, konkurencja zostanie uwolniona dopiero po ich pełnym wdrożeniu. Ogólnie rzecz biorąc, krajowym organom regulacyjnym udało się skutecznie zapewnić wprowadzenie niezbędnych regulacji prawnych i rzeczywiście w całej Unii są na przykład obecnie dostępne oferty w zakresie uwalnianych lokalnych pętli abonenckich.

Najistotniejsze kwestie analizowane obecnie przez Komisję dotyczą:

- uwolnienia lokalnej pętli abonenckiej, co wydaje się nie działać w praktyce w Estonii, Polsce, Słowacji i Słowenii oraz na Cyprze, Litwie, Łotwie i Malcie;
- skutecznej możliwości połączeń międzysieciowych, co stanowi nadal problem w Estonii, Polsce, Słowacji i Słowenii oraz na Litwie i Malcie;
- systemów rozliczania kosztów, umożliwiających zbliżenia opłat za połączenia międzysieciowe do faktycznych kosztów połączeń w Luksemburgu, Polsce i Słowacji oraz na Malcie.

Komisja uważa, że systemy rozliczania kosztów wprowadzone w wielu Państwach Członkowskich są nadal niedopracowane albo brak im przejrzystości.

Zaangażowanie krajowych organów regulacyjnych

Dla uczestników rynku oraz konsumentów ważne jest, aby krajowe organy regulacyjne prowadziły w związku z decyzjami regulacyjnymi dobrze przygotowane konsultacje publiczne. W wielu Państwach Członkowskich proces konsultacji nie zapewnia uczestnikom rynku wystarczających informacji zwrotnych albo też nie jest przejrzysty z punktu widzenia zgłaszanych uwag.

Zaangażowanie krajowych organów regulacyjnych jest kluczowe dla zapewnienia uczestnikom rynku, którzy rozbudowują swoją infrastrukturę i przechodzą z jednych do kolejnych regulowanych produktów, zwiększając tym samym swoją kontrolę nad jakością produktów oferowanych konsumentom, możliwości „przenoszenia” tych konsumentów do takiej nowej infrastruktury bez niepotrzebnych przeszkód. Oznacza to zarówno kontrolę cen, jak i procesów praktycznych. W Hiszpanii i we Włoszech uregulowano tę kwestię w odrębnych przepisach; natomiast krajowy organ regulacyjny w Wielkiej Brytanii powołał „arbitra telekomunikacyjnego”, którego głównym zadaniem jest nadzorowanie migracji klientów do uwalnianych sieci.

Prawa drogi

Oddzielenie funkcji regulatora od właściciela w odniesieniu do przyznawania praw drogi staje się coraz ważniejsze, zważywszy na tendencję występującą w wielu państwach członkowskich uczestnictwa lokalnych władz w projektach związanych z uruchamianiem infrastruktury usług szerokopasmowych.

W wielu państwach członkowskich cały czas występują problemy związane z wdrażaniem unijnych zasad dotyczących przejrzystego i niedyskryminującego procesu przyznawania praw drogi. Komisja bada, czy nie stosuje się dyskryminacji uczestników rynku na Cyprze i w Grecji, a także analizuje stopień przejrzystości decyzji wydawanych przez odpowiednie organy w tych krajach.

4. INTERESY KONSUMENTÓW

Usługa powszechna

Państwa Członkowskie muszą zapewnić, że mechanizm wybierania dostawcy usługi powszechnej jest skuteczny, obiektywny, przejrzysty i niedyskryminujący, a żadne przedsięwzięcie nie jest z góry wykluczone z tego procesu.

Komisja ma zastrzeżenia, że we Francji i w Finlandii oraz na Węgrzech uczestnicy rynku mogą być z góry wykluczani z tego procesu, oraz bada podobne problemy w Belgii i Austrii oraz na Cyprze i Litwie, a także analizuje procedurę w Polsce i Holandii. Komisja jest także zaniepokojona, że w Portugalii operator zasiedziały został wybrany na dostawcę usługi powszechnej do roku 2025 bez przeprowadzenia procedury przetargowej.

Komisja zauważa, że wszystkie Państwa Członkowskie, które dokonały już wyboru, wybrały na takiego dostawcę stacjonarnego operatora zasiedziałego.

Szczególne potrzeby socjalne

W inicjatywie i2010 wizja dostępnego społeczeństwa informacyjnego jest zawarta w celach ustalonych dla krajowych organów regulacyjnych oraz działaniach, jakich osoby o szczególnych potrzebach socjalnych mogą oczekiwać w ramach usługi powszechnej.

O ile cele te zostały w zasadzie dobrze transponowane w przepisach, do działań raczej się *zachęca* niż je nakazuje. Jeśli chodzi o ceny dla użytkowników niepełnosprawnych, wydaje się, że większość państw członkowskich wprowadziła odpowiednie regulacje. Jednak można by zrobić więcej w zakresie praktycznego dostępu do usług.

Państwa Członkowskie podejmują aktywne działania dotyczące użytkowników o niskich dochodach. Na przykład, państwo w Austrii finansuje specjalne programy taryfowe, a na Węgrzech utworzono specjalny fundusz w celu wspierania abonentów o niskich dochodach.

Regulacje konsumenckie

Doświadczenie pokazuje, że możliwość przenoszenia numerów stacjonarnych i komórkowych, wybór dostawcy usług oraz preselekcja zwiększyły presję konkurencyjności.

Przenośność numerów została już w pełni wprowadzona w większości państw członkowskich, z wyjątkiem Republiki Czeskiej, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Słowacji i Słowenii. Wybór dostawcy usług i preselekcja są dostępne na terenie całej Wspólnoty, z wyjątkiem Słowacji, chociaż są obawy w niektórych państwach członkowskich, że związane z tym koszty połączenia między sieciami hamują rozwój usługi.

Spisy numerów

Użytkownicy chcą mieć łatwy dostęp do biur numerów i spisów abonentów telefonicznych, obejmujących wszystkich abonentów, którzy nie zdecydowali się zastrzec swoich numerów. Rosnąca liczba osób rezygnujących ze stacjonarnych linii telefonicznych i korzystających wyłącznie z usług operatorów sieci komórkowych będzie najprawdopodobniej chciała mieć możliwość umieszczenia numeru swojego telefonu komórkowego w spisie numerów.

Komisja jest zaniepokojona, że pełnej usługi biura numerów i/lub spisu wszystkich abonentów telefonicznych nie zapewnia się w Republice Czeskiej, Grecji, Francji, Polsce, Portugalii, Słowacji, Wielkiej Brytanii oraz na Cyprze, Łotwie i Malcie.

Innym problemem, jaki napotykają konkurujący dostawcy usług spisów numerów są wysokie koszty, dostępu do pełnych danych w posiadaniu operatorów. Europejski Trybunał Sprawiedliwości uznał¹³, że takie dane powinny być udostępniane po cenach ustalanych w oparciu o rzeczywiste koszty. Komisja będzie badać zgłaszane do niej przypadki w tym zakresie.

112 Europejski numer alarmowy

Możliwość wezwania służb ratowniczych przez obywateli podróżujących na terenie Wspólnoty, dzwoniąc pod jeden numer, jest kwestią kluczową.

Z numerem tym można się obecnie łączyć bezpłatnie na terenie całej Wspólnoty, z telefonów stacjonarnych i komórkowych. Wiele Państw Członkowskich ulepsza także strukturę swoich systemów ratownictwa, aby zapewnić lepszą obsługę osób dzwoniących pod numer 112.

Finlandia na przykład dokonała centralizacji centrów ratunkowych, gdzie maksymalny czas reakcji na wezwanie wynosi 90 sekund. W Republice Czeskiej operator systemu może przełączać rozmowy w zależności od znajomości języka osoby dzwoniącej przez operatorów w różnych centrach.

W poszczególnych regionach w Hiszpanii wydatnie poprawiono jakość reakcji na wezwanie dzięki zapewnieniu służbom ratowniczym informacji umożliwiających zlokalizowanie osoby dzwoniącej. Komisja bada, czy niektóre Państwa Członkowskie spełniają wymagania dyrektywy o usłudze powszechnej w tym względzie. Monitoruje ona także sytuację w celu zapewnienia obywatelom odpowiednich informacji o numerze 112, a w szczególności, o możliwości korzystania z tego numeru podczas podróży na terenie innych państw członkowskich.

---

¹³ Sprawa C-109/03 KPN Telecom BV przeciwko OPTA [2004]

5. WNIOSKI

Zgodnie z ramami regulacyjnymi Państwa Członkowskie zostały zobowiązane do wprowadzenia istotnych zmian do krajowych przepisów oraz stosowanych praktyk. Chociaż niniejszy Komunikat pokazuje, że występują pewne niedociągnięcia w zakresie wdrażania, większość niezbędnych prac została wykonana. Dostępne informacje wskazują, że coraz silniejsza konkurencja przynosi większe korzyści dla konsumentów, a perspektywy dla innowacji oraz inwestycji w państwach członkowskich i za granicą są pozytywne. W szczególności obywatelom można zapewnić podstawowe usługi, świadczone po przystępnych cenach i z uwzględnieniem szczególnych potrzeb społecznych.

Obecnie trwa przegląd aktualnych ram prawnych i, mimo iż przepisy wymagają rozpoczęcia tego procesu w 2006 roku, stopień postępu przy wdrażaniu aktualnych ram prawnych stanowi dobrą podstawę dla konsumentów, uczestników rynku i wszystkich głównych zainteresowanych podmiotów do oceny potrzeby reformy, zwłaszcza w świetle przyszłych zmian technologicznych, rynkowych i społecznych.